

Postanowienie z dnia 12 września 2001 r.

I PZ 59/01

Na podstawie art. 9 KPC strona ma prawo otrzymać w każdym czasie odpis wyroku i sporządzonego uzasadnienia, niezależnie od uprawnienia otrzymania wyroku z uzasadnieniem sporządzonym na jej żądanie zgłoszone w terminie określonym w art. 328 § 1 KPC lub art. 387 § 3 KPC. Doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem na podstawie art. 9 KPC nie otwiera drogi do wniesienia apelacji lub kasacji.

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Zbigniew Myszk.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym dnia 12 września 2001 r. sprawy z powództwa Mieczysława N. przeciwko H.-W. S.A. w W. o zapłatę, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2001 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 11 marca 1999 r. [...] zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego we Włocławku z 31 marca 1998 r. [...] w sprawie z powództwa Mieczysława N. i Jerzego O. przeciwko „H.-W.” S.A. w W. o wynagrodzenie za projekt racjonalizatorski.

Na wniosek powodów o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem Sąd Apelacyjny doręczył odpis wyroku z 11 marca 1999 r. pełnomocnikowi procesowemu powodów - adwokat Teresie P. - w dniu 18 września 1999 r. W dniu 24 listopada 1999 r. adwokat Teresa P. wniosła w imieniu obydwu powodów jako ich pełnomocnik procesowy kasację od wyroku z 11 marca 1999 r., opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 368 pkt 1 KPC w związku z nienależytym rozważe-

niem interesu stron i zasad współżycia społecznego, błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 czerwca 1994 r. w sprawie projektów wynalazczych, błędną interpretację prawa wynalazczego, całkowite pominięcie najistotniejszych dokumentów źródłowych, obniżenie należnego powodowi wynagrodzenia jeszcze o ¼ ze względu na skutki inflacji. Do kasacji został dołączony wniosek powoda Mieczysława N. o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji.

Postanowieniami z 21 grudnia 1999 r. Sąd Apelacyjny odrzucił kasację powoda Jerzego O. (jako wniesioną po upływie terminu określonego w art. 393⁴ KPC) i przywrócił powodowi Mieczysławowi N. termin do wniesienia kasacji od wyroku z 11 marca 1999 r.

Akta sprawy wraz z kasacją zostały przedstawione Sądowi Najwyższemu.

Pismem procesowym z 8 grudnia 2000 r. powód Mieczysław N. poinformował Sąd o cofnięciu pełnomocnictwa procesowego udzielonego adwokat Teresie P., a następnie pismem z 22 grudnia 2000 r. wniósł o ustanowienie dla niego adwokata z urzędu, uzasadniając swój wniosek tym, że ze względu na trudną sytuację materialną nie jest w stanie pokryć kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zwrócił akta sprawy Sądowi Apelacyjnemu w celu rozpoznania wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z 23 lutego 2001 r. Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu „wniosku powoda o ustanowienie adwokata z urzędu w postępowaniu kasacyjnym”, uwzględnił wniosek i ustanowił dla powoda Mieczysława N. adwokata z urzędu. Okręgowa Rada Adwokacka w G. wyznaczyła pełnomocnikiem powoda adwokata Henryka M.

Pismem z 15 marca 2001 r. adwokat Henryk M. powiadomił Sąd Apelacyjny w Gdańsku, że - jego zdaniem - wyznaczenie go pełnomocnikiem z urzędu dla powoda w postępowaniu kasacyjnym oznacza, iż ma przygotować i wnieść kasację. W związku z tym wniósł o nadesłanie mu odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, ponieważ - wobec nedoręczenia mu odpisu tego wyroku - nie ma możliwości przygotowania i wniesienia kasacji ani innego pisma procesowego w imieniu Mieczysława N. W odpowiedzi na ten wniosek Sąd Apelacyjny doręczył pełnomocnikowi powoda adwokatowi Henrykowi M. w dniu 30 marca 2001 r. odpis wyroku z uzasadnieniem.

W dniu 27 kwietnia 2001 r. pełnomocnik powoda wniósł kasację, wskazując jako podstawy kasacyjne: 1) naruszenie prawa materialnego - § 28 ust. 2 pkt 2 za-

łącznika do zarządzenia Ministra - Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń z 31 stycznia 1986 r. (M.P. Nr 12, poz. 87) w związku z art. 65 § 1 KC, a ponadto art. 481 § 1 i 2 KC, 2) naruszenie przepisów postępowania - art. 236 KPC w związku z art. 258 KPC, a także art. 236 KPC w związku z art. 278 § 1 KPC.

Zaskarżonym postanowieniem z 15 maja 2001 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku odrzucił kasację powoda z 27 kwietnia 2001 r. W uzasadnieniu postanowienia Sąd stwierdził, że wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji została w imieniu powoda wniesiona 24 listopada 1999 r. kasacja. Postanowieniem z 21 grudnia 1999 r. Sąd przywrócił powodowi termin do jej wniesienia. Powód wypowiedział pełnomocnictwo adwokat Teresie P., „której podpisem została opatrzona kasacja”, po czym na wniosek powoda postanowieniem z 23 lutego 2001 r. Sąd ustanowił dla niego adwokata z urzędu. Wyznaczony przez Okręgową Radę Adwokacką adwokat z urzędu wniósł 27 kwietnia 2001 r. „kolejną kasację”. Kasacja ta podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna z mocy art. 393⁵ KPC. Nie jest bowiem dopuszczalne wnoszenie kilku kasacji. Wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji została dopełniona spóźniona czynność procesowa - w postaci wniesienia kasacji opatrzonej podpisem ówczesnego pełnomocnika powoda i tylko ta kasacja może być przedmiotem oceny.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 393⁵ KPC przez zastosowanie go w rozpoznawanej sprawie. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zwrócenie akt Sądowi Apelacyjnemu w celu nadania właściwego biegu sprawie. W uzasadnieniu zażalenia podniósł, że skoro 30 marca 2001 r. w odpowiedzi na swój wniosek o nadesłanie odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu przygotowania i wniesienia kasacji otrzymał ten odpis, to od tej daty liczył się dla niego termin określony w art. 393⁴ KPC. Kasację wniósł w terminie ustawowym. Skoro został ustanowiony pełnomocnikiem powoda w postępowaniu kasacyjnym, to jego obowiązkiem było wniesienie kasacji. Skarżący nie kwestionuje poglądu Sądu Apelacyjnego, że w sprawie wnosi się tylko jedną kasację. Gdyby kasację wniesioną przez adwokat Teresę P., której powód wypowiedział pełnomocnictwo, potraktować jako wniesioną zgodnie z przepisami, to należało przyjąć tę kasację i nadać jej bieg, zaś kasację z 27 kwietnia 2001 r. potraktować jako uzupełnienie kasacji powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione. Oczywiście jest, że w tej samej sprawie ta sama strona może wnieść tylko jedną kasację. Kasacja rozumiana jako środek odwoławczy może być ujęta w kilku różnych pismach procesowych, z których każde zostanie nazwane kasacją, co nie oznacza jednak wniesienia przez tę samą stronę kilku kasacji w tej samej sprawie. Jeżeli każde z tych pism procesowych - nazwanych kasacją - zostanie wniesione w terminie ustawowym określonym w art. 393⁴ § 1 KPC, to wówczas Sąd Najwyższy rozpozna sprawę w granicach zaskarżenia wynikających z treści wszystkich tych pism procesowych oraz w granicach podstaw kasacyjnych wskazanych we wszystkich tych pismach. Jeżeli jednak którekolwiek z pism nazwanych kasacją zostanie wniesione po terminie określonym w art. 393⁴ § 1 KPC, może być potraktowane jedynie jako uzupełnienie kasacji wniesionej w ustawowym terminie i to wyłącznie w zakresie przytoczenia nowego uzasadnienia podstaw kasacyjnych (art. 393¹¹ § 3 KPC). Oznacza to, że nowe podstawy kasacyjne, wskazane w piśmie złożonym po terminie określonym w art. 393⁴ § 1 KPC nie będą wzięte pod rozwagę przy rozpoznawaniu sprawy przez Sąd Najwyższy.

Uwagi powyższe - mimo ich oczywistości - zostały poczynione z tego względu, że pismo procesowe nazwane kasacją wniesione przez pełnomocnika powoda w dniu 27 kwietnia 2001 r. zawiera inne podstawy kasacyjne niż te, które zostały wskazane w kasacji wniesionej przez poprzedniego pełnomocnika powoda w dniu 24 listopada 1999 r. Zgodnie z treścią art. 393⁴ § 1 KPC kasację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Jeżeli orzeczenia nie doręcza się z urzędu, kasacja przysługuje stronie tylko wtedy, gdy przed upływem siedmiu dni od ogłoszenia sentencji orzeczenia zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem (art. 387 § 3 KPC). Miesięczny termin do wniesienia kasacji liczy się od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem na wniosek strony skarżącej.

W rozpoznawanej sprawie miesięczny termin do wniesienia kasacji w imieniu powoda Mieczysława N. powinien być liczony od chwili doręczenia odpisu wyroku z 11 marca 1999 r. wraz z uzasadnieniem pełnomocnikowi procesowemu powoda adwokat Teresie P., co nastąpiło 18 września 1999 r. Kasacja została wniesiona przez adwokat Teresę P. dopiero 24 listopada 1999 r., a więc po terminie, jednak na wniosek powoda Mieczysława N. Sąd Apelacyjny przywrócił mu termin do wniesienia kasacji od wyroku z 11 marca 1999 r. Przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej dotyczyło wniesienia kasacji objętej pismem procesowym z 24 listopada

1999 r. Tej kasacji został nadany bieg i będzie ona przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Tylko to pismo może być uznane za obejmujące dokonaną w terminie czynność procesową w postaci wniesienia kasacji.

Pismo adwokata Henryka M. - pełnomocnika powoda z urzędu, ustanowionego przez Sąd Apelacyjny - wniesione 15 marca 2001 r. i zawierające wniosek o nadesłanie mu odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem nie mogło i nie powinno być zostać potraktowane jako wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, o jakim mowa w art. 387 § 3 KPC, a więc wniosek otwierający drogę do wniesienia (nowej, innej, drugiej) kasacji w terminie wskazanym w art. 393⁴ § 1 KPC. Jako ustanowiony przez Sąd pełnomocnik powoda z urzędu adwokat Henryk M. miał prawo zażądać doręczenia mu odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu przygotowania się do reprezentowania powoda w postępowaniu kasacyjnym. Uprawnienie takie wynikało z art. 9 KPC, zgodnie z którym strony mają prawo otrzymywać odpisy lub wyciągi z akt sprawy, co obejmuje również odpisy wydanych orzeczeń i ich uzasadnień. Na podstawie art. 9 KPC strona ma prawo otrzymać w każdym czasie z akt sprawy odpis wyroku i sporządzonego jego uzasadnienia niezależnie od uprawnienia otrzymania wyroku z uzasadnieniem, które sporządzone zostało na jej żądanie zgłoszone w terminie przewidzianym w art. 328 § 1 KPC lub art. 387 § 3 KPC (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 października 1987 r., IV CZ 147/87, niepublikowane). Doręczenie pełnomocnikowi powoda w dniu 30 marca 2001 r. odpisu wyroku z uzasadnieniem miało zatem charakter wyłącznie informacyjny, realizujący zasadę jawności postępowania i nie otwierało mu drogi do wniesienia kasacji.

Wbrew stanowisku adwokata Henryka M. ustanowienie go pełnomocnikiem z urzędu w postępowaniu kasacyjnym nie oznaczało, że ma przygotować i wnieść kasację, ponieważ ta czynność procesowa została już w imieniu powoda skutecznie dokonana znacznie wcześniej, przez jego pełnomocnika procesowego adwokat Teresę P. i nie podlegała ponowieniu przez nowego pełnomocnika, zgodnie ze wskazaną na wstępie zasadą, że w tej samej sprawie strona może wnieść tylko jedną kasację.

Kasacja wniesiona w imieniu powoda w dniu 27 kwietnia 2001 r. podlegała zatem odrzuceniu jako wniesiona po terminie określonym w art. 393⁴ § 1 KPC. Zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe. Odrzucenie kasacji było konieczne ze względu na oparcie jej na innych podstawach niż wskazane w kasacji z 24 listopada 1999 r. Argumenty zawarte w piśmie procesowym pełnomocnika powoda z 27 kwietnia 2001

r. mogłyby zostać potraktowane jako przytoczenie nowego uzasadnienia podstaw kasacyjnych, ale tylko tych podstaw, na których została oparta kasacja wniesiona 24 listopada 1999 r. (traktowana jako wniesiona w terminie po przywróceniu terminu do jej wniesienia).

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 393¹⁸ § 3 KPC w związku z art. 397 § 3 KPC i art. 385 KPC.

=====